

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1918.

Andra kammaren.

Nr 19.

Onsdagen den 18 december.

Kl. 12 på dagen.

§ 1.

Justerades protokollet för den 12 innevarande december.

§ 2.

Föredrogs första särskilda utskottets memorial, nr 27, angående regleringen av extra tilläggsstaten till riksstaten för år 1918.

Punkterna 1:o)—3:o).

Vad utskottet hemställt bifölls.

Punkten 4:o).

Lades till handlingarna.

Punkten 5:o).

Utskottets hemställan bifölls.

§ 3.

Vidare föredrogs första särskilda utskottets memorial, nr 28, angående avlöning åt dess tjänstemän och vaktbetjäning m. fl.; och blev utskottets däri gjorda hemställan av kammaren bifallen.

§ 4.

Anmälades och godkändes första särskilda utskottets förslag till riksdagens skrivelse, nr 37, till fullmäktige i riksgäldskontoret med bemyndigande att upplåna 19,000,000 kronor.

§ 5.

Till bordläggning anmälades andra särskilda utskottets memorial, nr 12, angående avlöning åt dess tjänstemän och vaktbetjäning.

Andra kammarens protokoll vid urtima riksdagen 1918. Nr 19. 1

§ 6.

Justerades protokollsutdrag.

Kammarens ledamöter åtskildes härefter kl. 12,14 e. m.

In fidem
Per Cronvall.

Torsdagen den 19 december.

Kl. 11 f. m.

§ 1.

Justerades protokollet för den 13 innevarande december.

§ 2.

Föredrogs andra särskilda utskottets memorial, nr 12, angående avlöning åt dess tjänstemän och vaktbetjäning; och biföll kammaren därvid utskottets hemställan.

§ 3.

Anmäldes och godkändes följande förslag till riksdagens skrivelser till Konungen, nämligen

från första särskilda utskottet:

nr 35, angående extra tilläggsstat till riksstaten för år 1918; och

nr 36, med överlämnande av extra tilläggsstat till riksstaten för år 1918;

från andra särskilda utskottet:

nr 30, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående tillägg till § 27 mom. 4 värnplikslagen den 17 september 1914;

nr 31, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående rätt för Konungen att i vissa fall medgiva riksbanken viss ökad sedelutgivningsrätt;

nr 32, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående dispositionen av det å tilläggsstat för år 1918 under fjärde huvudtiteln uppförda anslag för bestridande av kostnader för tryggande av rikets neutralitet;

nr 33, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående dispositionen av det å tilläggsstat för år 1918 under femte huvudtiteln uppförda anslag för bestridande av kostnader för tryggande av rikets neutralitet;

nr 34, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående utförelse till Norge av ett parti socker utan erläggande av sockerskatt m. m.;

nr 38, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition om anvisande av medel för bestridande av kostnader för särskilda anordningar för vinnande av mera effektiv tillämpning av prissockerlagen m. fl. kristidsförfattningar; och

nr 39, i anledning av dels Kungl. Maj:ts proposition nr 31 angående nedsättning av försäljningspriset för bränslekommissionens ved, dels ock två i anledning därav väckta motioner; samt

från tredje särskilda utskottet:

nr 40, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändrad lydelse i vissa delar av förordningen om kommunalstyrelse på landet den 21 mars 1862 m. m. jämte inom riksdagen väckta motioner.

§ 4.

Till bordläggning anmäldes andra särskilda utskottets memorial, nr 13, med föranledande av kamrarnas skiljaktiga beslut beträffande utskottets utlåtande, nr 7, i anledning av dels Kungl. Maj:ts proposition, nr 32, med förslag till lag om ändrad lydelse av 65 och 67 §§ utsökningslagen, lag om tillägg till lagen den 14 juni 1917 om införelse i avlöning, pension eller livränta, lag om ändrad lydelse av 2 kap. 9 § strafflagen och lag om ändrad lydelse av 30 § konkurslagen, dels ock tre i anledning därav väckta motioner.

§ 5.

Justerades protokollsutdrag.

Kammarens ledamöter åtskildes härefter kl. 11,10 f. m.

In fidem
Per Cronvall.

Fredagen den 20 december.

Kl. 11 f. m.

§ 1.

Justerades protokollet för den 14 innevarande december.

§ 2.

*Ang. lag om
ändrad lydelse
av 65 och
67 §§ utsök-
ningslagen
m. m.*

Till avgörande förelåg nu andra särskilda utskottets memorial, nr 13, med föranledande av kamrarnas skiljaktiga beslut beträffande utskottets utlåtande nr 7 i anledning av dels Kungl. Maj:ts proposition nr 32 med förslag till lag om ändrad lydelse av 65 och 67 §§ utsökningslagen, lag om tillägg till lagen den 14 juni 1917 om införsel i avlöning, pension eller livränta, lag om ändrad lydelse av 2 kap. 9 § strafflagen och lag om ändrad lydelse av 30 § konkurslagen, dels ock tre i anledning därav väckta motioner.

I utlåtande nr 7 i anledning av dels Kungl. Maj:ts proposition nr 32 med förslag till lag om ändrad lydelse av 65 och 67 §§ utsökningslagen, lag om tillägg till lagen den 14 juni 1917 om införsel i avlöning, pension eller livränta, lag om ändrad lydelse av 2 kap. 9 § strafflagen och lag om ändrad lydelse av 30 § konkurslagen, dels ock tre i anledning därav väckta motioner hade andra särskilda utskottet hemställt, att riksdagen måtte, med tillkännagivande, att de i propositionen framlagda lagförslag icke kunnat av riksdagen i oförändrat skick antagas, för sin del antaga lagförslag med den lydelse utskottets berörda utlåtande innehöll.

Vid utskottets utlåtande hade fogats dels en av herr Pettersson i Södertälje m. fl. avgiven reservation, däruti beträffande 65 § utsökningslagen yrkats bifall till Kungl. Maj:ts ovanberörda proposition, dels ock en av herr Pettersson i Södertälje m. fl. avgiven reservation, däruti beträffande 30 § första stycket konkurslagen yrkats bifall till propositionen.

Vid behandling av detta utlåtande hade kamrarna så till vida stannat i olika beslut, att beträffande såväl förslaget till lag om ändrad lydelse av 65 och 67 §§ utsökningslagen som förslaget till lag om ändrad lydelse av 30 § konkurslagen första kammaren bifallit utskottets hemställan, under det att andra kammaren bifallit vad utskottet hemställt med de ändringar, som föreslagits i de av

herr Pettersson i Södertälje m. fl. vid utlåtaudet fogade reservationerna.

I ändamål av sammanjämknig hemställde nu utskottet i förvarande memorial, att kamrarna, vardera med frånträdande av sina förut i ärendet fattade beslut, måtte antaga följande lydelse av sistberörda två lagförslag:

*Ang. lag om
ändrad lydelse
av 65 och
67 §§ utsök-
ningslagen
m. m.
(Forts.)*

A) Lag om ändrad lydelse av 65 och 67 §§ utskökningslagen.

Häri genom förordnas, att 65 och 67 §§ utskökningslagen skola erhålla följande ändrade lydelse:

65 §.

Från utmätning skola undantagas dels nödiga gång- och sängkläder för gäldenären, hans hustru och oförsörjda barn eller adoptivbarn, dels ock nödiga arbetsredskap eller andra nödiga lösören, så vitt gäller utmätning för underhållsbidrag, utskylder och allmänna avgifter eller skadestånd på grund av brottslig gärning, till ett värde av högst 200 kronor och, så vitt gäller utmätning för annan fordran, till ett värde av högst 400 kronor. Saknas utväg till nödortfittigt uppehälle, då skall från utmätning undantagas av det förråd, som i huset finnes, vad till underhåll för en månad tarvas, eller, där tillräckligt förråd ej finnes, av penningar, som gäldenären innehar eller äger inestående i bank eller annan penninginrättning, så mycket som erfordras för anskaffande av det felande. Lös pant må ej undantagas från utmätning för den gäld, varför pantsättningen skett.

67 §.

Gäldenärs inestående avlöning för tjänst eller annan arbetsanställning eller inestående pension å rikets stat må icke utmätas, förr än gäldenären är berättigad att avlöningen eller pensionen lyfta; och skall, ändå att avlöningen eller pensionen är förfallen, därav från utmätning undantagas vad som erfordras till nödigt underhåll åt gäldenären, hans hustru och oförsörjda barn eller adoptivbarn till nästa förfallodag. Är avlöningen eller pensionen lyftad, skall av penningar, som gäldenären innehar eller äger inestående i bank eller annan penninginrättning, undantagas motsvarande belopp.

Är i lag eller författning särskilt stadgat, att viss egendom ej må utmätas, eller är av Konungen för viss pensions- eller livränteanstalt förordnat, att därifrån utgående pension eller livränta ej må tagas i mät; lände det till efterrättelse.

Om införsel i avlöning, pension eller livränta är särskilt stadgat.

Denna lag skall träda i kraft den 1 februari 1919.

samt

Ang. lag om
ändrad lydelse
av 65 och
67 §§ utsök-
ningslagen
m. m.

B) Lag om ändrad lydelse av 30 § konkurslagen.

Härigenom förordnas, att 30 § konkurslagen skall erhålla följande ändrade lydelse:

30 §.

Gäldenär skall, där han sig ej annorlunda försörja kan, av konkursboet njuta nödigt underhåll för sig, hustru och oförsörjda barn eller adoptivbarn under två månader från den dag, offentlig stämning given är. Kan ej inom nämnda tid bouppteckning med ed fästas och boet till gode män överlämnas, njute gäldenären, till dess sådant skett, underhåll som sagt är. Gäldenären varde ock tilldelat vad som erfordras för resa och uppehälle, då han, efter kallelse, har att inställa sig vid rätten till förhör, eller annorstädes till avgivande av upplysningar rörande konkursboet, dock ej mer, om han vistas utom rätens domsaga, än som tarvades, om han därinom, å ort, där han sist vistades, sig uppehölle. I övrigt äge han från konkursboet utbekomma och behålla dels nödiga gång- och sängkläder för sig, hustru och oförsörjda barn eller adoptivbarn, dels ock till ett värde av högst 400 kronor nödiga arbetsredskap eller andra nödiga lösören.

Kommer tvist upp i anledning av vad nu stadgat är, pröve rätten vad gäldenären består må med avseende såväl å hans behov och boets ställning, som å hans omsorg att rätt för sig göra och beredvillighet att gode männen tillhandagå.

Denna lag skall träda i kraft den 1 februari 1919.

Reservation hade likväl avgivits av herrar *Pettersson* i Södertälje, *Carl E. Svensson*, *Källman*, *Johansson* i Uppmälby, *Hage*, *Strid*, *Bogren* och *Osberg*.

Efter föredragning av utskottets hemställan yttrade:

Herr *Pettersson* i Södertälje: Herr talman, mina herrar! Såsom herrarna finna av det föreliggande förslaget, går sammanjämnningen enligt utskottets hemställan ut på, att det skulle i lagen fastställas två s. k. utmättningsfria belopp, nämligen ett på högst 200 kronor, att gälla vid utmätning för utskylder, försörjningsbidrag och skadestånd för brott, samt ett på högst 400 kronor, att gälla vid utmätning för andra fordringar. Såsom redan vid den förra diskussionen i ämnet här uttalades, finns det nog skäl till att härvidlag göra en skillnad på olika slag av fordringar med hänsyn till deras mer eller mindre behjärtansvärda beskaffenhet, i huvudsaklig överensstämmelse med vad utskottet nu uttalat sig för. Men i alla händelser är det nog betänkligt att sätta maximum för avdraget, när det gäller utmätning för de mest behjärtansvärda fordringar, så lågt som utskottet föreslagit, eller till 200 kronor. Det är ju nämligen, som här förut är sagt, fråga om att skydda gäldenärens existensminimum, d. v. s. vad som nödvändigt behövs för hans livsuppehälle.

Då synes nog, i synnerhet med hänsyn till det låga penningvärde vi nu ha, 200 kronor vara ett bra lågt belopp.

Och vidare, om man slår in på principen att införa två utmätningss-fria belopp, att införa, om jag så må säga, en extra förmånsrätt för vissa slags fordringar vid utmätning, så kan det icke nekas, att en sådan anordning medför ganska stora svårigheter vid tillämpningen. Om utmätningssmannen har att göra utmätning endast för privilegierade fordringar, då är ju saken enkel. Då har han att lämna gäldenären nödiga lösören till ett belopp av högst 200 kronor, och sedan får utmätningssmannen taga resten. Likaså om utmätningssmannen har att göra utmätning endast för icke privilegierade fordringar, då har han att lämna gäldenären nödiga lösören till ett belopp av högst 400 kronor, och taga resten. Men svårigheterna börja, i fall utmätningssmannen, såsom icke sällan sker, har att verkställa utmätning på en gång för både privilegierade fordringar och fordringar, som icke äro privilegierade. Då skall han se till, att vad de förra beträffar, gäldenären får behålla lösören till ett värde av högst 200 kronor, men när det gäller utmätning för de senare, skall lösören till ett belopp av högst 400 kronor lämnas honom. Om då de privilegierade fordringarna icke överstiga ett belopp av 200 kronor, då är också saken jämförelsevis enkel. Då skall utmätningssmannen lämna nödiga lösören till ett belopp av 200 kronor, som gäldenären får behålla, och så skall han av resten taga i mät för de privilegierade fordringarna lösören upp till högst 400 kronor, och vad som sedan överstiger 400 kronor taget han för de icke privilegierade fordringarna. Men om det nu är så, att de privilegierade fordringarna överstiga 200 kronor, då blir det kinkigare. Då får han använda beloppet mellan 200 och 400 kronor för att täcka en del av dessa fordringar, men vad som skjuter över av de privilegierade fordringarna skall konkurrera med de icke privilegierade fordringarna i den egendom, som överstiger 400 kronor.

Nu vill jag säga, att denna svårighet givetvis icke är öoverkomlig. Men saken blir i alla fall så pass invecklad och besvärlig, att det synes onödigt att utan nödtvång pålägga utmätningssmännen detta extra besvär. En minoritet inom utskottet har därför ansett dessa svårigheter vara så allvarliga, att vi icke kunnat gå med på utskottets sammanjämningsförslag utan reserverat oss mot detsamma.

Nu är det ju ganska tråkigt, att om andra kammaren avslår sammanjämningsförslaget, så blir resultatet icke endast, att 65 § faller, utan därigenom faller också den ändring, som är beslutad i 67 § av bägge kamrarna till förmån för gäldenären. Men sorgen häröver mildras ju något vid tanken på att det icke dröjer så länge, förrän lagtima riksdagen ånyo sammaträder, och då ha vi ju utsikter att ganska snart få till stånd en ändring i bägge de här paragraferna, om vilken båda kamrarna lätt nog böra kunna förena sig. I hopp om att så skall ske och i hopp om att den ändringen skall tillfredsställa rimliga anspråk på bägge hållen, tillåter jag mig nu, herr talman, att yrka avslag på utskottets hemställan.

Herr *Källman* instämde häruti.

Ang. lag om
ändrad lydelse
av 65 och
67 §§ utsk.
ningslagen
m. m.
(Forts.)

Ang. lag om
ändrad lydelse
av 65 och
67 §§ utskök-
ningslagen
m. m.
(Forts.)

Herr Lithander: Herr talman! Jag skall icke ingå i någon längre debatt i denna fråga. Jag skall bara be att få erinra om att utskottets ärade ordförande medgav ju i alla fall, att det finns dock skäl för att göra denna skillnad i beloppen, även om han ansåg, att de kanske skulle kunna vara tilltagna på ett något annorlunda sätt. Han såg emellertid den egentliga svårigheten i det bedömande av valet mellan privilegierade och icke privilegierade fordringar, som i vissa fall måste ske. Men det är väl så, att under alla förhållanden finns det svårigheter att övervinna, och man är under alla förhållanden där hänvisad till vederbörandes omdöme och olika sätt att se saken. För min del tror jag — såsom ju också utskottsordföranden gav uttryck åt — att även om svårigheter finnas, så torde de kunna övervinnas. Jag har också den meningen, att fördelarna av förslaget äro större än nackdelarna. I varje fall anser jag utskottets förslag vara en förbättring av Kungl. Maj:ts.

Det har hänvisats till, att nästa år skall denna fråga kunna lösas, och det är ju möjligt. Men det är dock alltid ovisst. Och här ha vi i alla fall ett positivt förslag som ganska nära täcker vad de flesta anse vara riktigt. Därför ber jag, herr talman, att få yrka bifall till utskottets hemställan.

Herr Hage: Herr talman! Det tjänar ju icke mycket till att här inför en så fåtalig församling deklarerera sin ståndpunkt i frågan. Jag skall därför inskränka mig till att instämma i herr Jakob Petterssons avslagsyrkande.

Men samtidigt vill jag giva tillkänna, att jag inom utskottet förordat och yrkat bifall till en sammanjämkning, som har gått fram på en helt annan linje, än den man här valt, och likaså tagit avstånd från den linje herr Jakob Pettersson påyrkat inom utskottet. Jag har nämligen påyrkat en sammanjämkning på den vägen, att man skulle fastställa 500 kronor som maximum för avdraget för familjeförsörjare och 150 kronor för icke familjeförsörjare. Det har visserligen påståtts från mycket sakkunnigt håll här, att det skulle vara mycket svårt att gå fram på den vägen. Men det har dock framkommit här och var mycket stora sympatier för den linjen, och det förefaller mig i alla fall, att skall man göra någon skillnad mellan olika slag av avdrag i detta fall, så skulle det vara lättare att göra skillnaden på det sätt jag tänkt mig. Och jag tycker i övrigt, att det skulle vara både rättvist och från alla möjligen synpunkter fördelaktigt, om man lade lagstiftningen i den riktningen.

Jag föreställer mig, att om förslaget nu faller, vilket väl är troligt, så blir det tillfälle för Kungl. Maj:t att även upptaga den saken till prövning, om man icke möjligen skulle kunna komma fram på just den linje, som jag för min del här tänkt mig.

Från den utgångspunkten skall jag i likhet med herr Jakob Pettersson be att få yrka avslag på sammanjämkningsförslaget.

Herr Vennersten: Herr talman! Det kan ju icke vara lämpligt att inför en tom kammare ingå på någon saklig diskussion och

det rör sig ju här mera om frågans vidare formella behandling. Jag skall emellertid be att få nämna, att jag för min del icke med någon ledsnad ser, att förslaget nu faller. Jag har redan under ärendets tidigare behandling i kammaren givit uttryck åt en tankegång, som närmar sig mycket den, som nu av herr Hage här framförts. Och i hopp om att vi skola få fram ett förslag, som kanske i någon mån tillgodoser just de önskingar, som herr Hage givit uttryck åt och som även jag tidigare framfört, skall jag icke motsätta mig avslagsyrkandet. Sammanjämningsförslaget innebär ju en differentiering med hänsyn till arten av de fordringar, som skola utmätas men det förefaller mig efter den diskussion, som tidigare ägt rum i denna kammar, som om differentieringen borde läggas på ett helt annat plan.

Jag vill också påpeka en annan omständighet, som talar för att man måtte avslå förslaget nu, på det att det må komma fram i bättre form till nästa riksdag, och det är den, att såvitt jag är riktigt undermåttad kommer i dagarna att avgivas ett betänkande, innefattande förslag till väsentligt ökade bevillningsfria, respektive skattefria avdrag. Det är ett ärende, som enligt mitt förmenande hänger ganska intimt samman med det föreliggande förslaget, och det kan hända, att regeringen får tillfälle att överväga dessa båda ärenden i ett sammanhang. Varom icke, föreligger under alla förhållanden säkerligen de sakkunniges förslag i det nyssberörda avsendet så tidigt, att det kan tjäna oss till ledning vid den föreliggande frågans framtida behandling. Jag ber, herr talman, att få ansluta mig till dem, som yrkat avslag.

Sedan överläggningen härmed förklarats avslutad, samt herr talmannen givit propositioner först på bifall till utskottets hemställan samt vidare på avslag därå, blev berörda hemställan av kammaren avslagen.

§ 3.

Justerades ett protokollsutdrag.

Kammarens ledamöter åtskildes härefter kl. 11,35 f. m.

In fidem
Per Cronvall.

Ang. lag om
ändrad lydelse
av 65 och
67 §§ utsök-
ningslagen
m. m.

(Forts.)

Måndagen den 23 december.

Kl. 11 f. m.

§ 1.

Justerades protokollen för den 15, den 16 och den 17 innevarande december.

§ 2.

Härefter yttrade herr talmannen: I enlighet med kammarens därom fattade beslut och efter överläggning med talmannen i första kammaren avsändes till presidenten Wilson följande telegram:

»Sveriges riksdags båda kamrar, som representera ett folk, av vilket så många funnit ett hem och ett verksamhetsfält i Edert stora land, hälsa Eder välkommen till Europa under livlig förhoppning, att de ädla grundsatser, som Ni uttalat för åstadkommande av en varaktig och på rättvisa grunder fotad världsfred, må vid den förestående fredskongressen nå sitt förverkligande.

Hugo Hamilton.

talman i första kammaren.

Herman Lindqvist.

talman i andra kammaren.»

Härpå har ingått följande svarstelegram:

»Jag har med den största tillfredsställelse emottagit det budskap, som den svenska riksdagens båda kamrar haft godheten sända mig, och jag tager emot det såsom ett mycket välkommet uttryck för kamrarnas förtroende. Jag hoppas och tror, att genom samfäll överläggning en fred, värdig strävandena hos Europas folk, kan och skall tryggas, och jag skall med glädje och stolthet göra allt vad jag kan för att åvägabringa en sådan.

Woodrow Wilson.»

§ 3.

Herr talmannen gav härpå ordet till

Herr Vennersten, som yttrade: Jag tillåter mig hemställa, att kammaren måtte besluta att uppdraga åt de ledamöter

av kammaren, som representera Stockholms stad, att jämte de övriga kammarens ledamöter, som kunna vara i huvudstaden närvarande, verkställa justering av de kammarens protokoll, som nu vid riksdagens slut befinnas vara ojusterade.

Denna hemställan bifölls av kammaren.

§ 4.

Anmälades och godkändes andra särskilda utskottets förslag till riksdagens skrivelse, nr 41, till Konungen, i anledning av dels Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändrad lydelse av 65 och 67 §§ utsökningslagen, lag om tillägg till lagen den 14 juni 1917 om införsel i avlöning, pension eller livränta, lag om ändrad lydelse av 2 kap. 9 § strafflagen och lag om ändrad lydelse av 30 § konkurslagen, dels ock tre i anledning därav väckta motioner.

§ 5.

Vidare anmälades och godkändes riksdagens kanslis förslag till paragrafer i riksdagsbeslutet:

nr 31, angående förslag till lag angående rätt för Konungen att i vissa fall medgiva riksbanken viss ökad sedelutgivningsrätt;

nr 32, angående dispositionen av det å tilläggsstat för år 1918 under fjärde huvudtiteln uppförda anslag för bestridande av kostnader för tryggande av rikets neutralitet;

nr 33, angående förslag till lag angående tillägg till § 27 mom. 4 värnpliktslagen den 17 september 1914;

nr 34, angående dispositionen av det å tilläggsstat för år 1918 under femte huvudtiteln uppförda anslag för bestridande av kostnader för tryggande av rikets neutralitet;

nr 35, angående utförsel till Norge av ett parti socker utan erläggande av sockerskatt m. m.;

nr 36, angående extra tilläggsstat till riksstaten för år 1918 m. m.;

nr 37, angående anvisande av medel för bestridande av kostnader för särskilda anordningar för vinnande av mera effektiv tillämpning av prissockerlagen;

nr 38, angående försäljningen av bränsleskommissionens vedlager;

nr 39, angående förslag till lag om ändrad lydelse i vissa delar av förordningen om kommunalstyrelse på landet den 21 mars 1862 m. m.; och

nr 40, angående förslag till lag om ändrad lydelse av 65 och 67 §§ utsökningslagen, lag om tillägg till lagen den 14 juni 1917 om införsel i avlöning, pension eller livränta, lag om ändrad lydelse av 2 kap. 9 § strafflagen och lag om ändrad lydelse av 30 § konkurslagen.

§ 6.

Kammarens ledamöter, vilka av Kungl. Maj:t blivit kallade att denna dag efter bevistad gudstjänst infinna sig å rikssalen, där riksdagen komme att avslutas, avgingo nu till slottskapellet för åhörande av riksdagspredikan. Efter gudstjänstens slut begåvo sig kammarens ledamöter till rikssalen, där jämväl första kammarens ledamöter infunno sig.

Herr statsrådet och chefen för justitiedepartementet Löfgren uppläste där Kungl. Maj:ts förordnande för hans excellens herr statsministern Edén att å Kungl. Maj:ts vägnar avsluta riksdagen.

Sedan härefter kammarens undersåtliga välönskingar blivit av herrar talmän framförda samt herr statsrådet och chefen för justitiedepartementet uppläst riksdagens beslut, förklarade hans excellens herr statsministern riksdagen vara avslutad.

§ 7.

Efter det herr talmannen och kammarens ledamöter återkommit till samlingsrummet, tog herr talmannen avsked av kammarens ledamöter med följande ord: Mina herrar! Urtima riksdagen av 1918 är nu till ända. Under dess fortgång hava timat stora och betydelsefulla händelser såväl ute i världen som här hemma. Mörkdandet vid krigsfronterna har upphört. Vapnen vila i avbidan på en i hela världen efterlängtdad fred. Mätte allt det goda, som ännu finnes kvar inom mänskligheten, förena sig i en strävan för åstadkommande av en rättvis fred, en fred som förebygger ett återupprepande av de ohyggligheter, som vi fått bevittna under de senas gångna åren.

För välfärden i eget land har urtima riksdagen i förening med Kungl. Maj:t vidtagit ytterst betydelsefulla åtgärder. Kristidens tryck har lindrats för alla statsanställda; för en bättre folknäring hava viktiga beslut fattats, men så till sist hava grunderna för ny författning fastställts, varigenom vårt land i fråga om fri och framstegsvänlig författning har flyttats fram i främsta linjen bland nationerna. På grundvalen härav, på grundvalen av de resultat, som uppbyggets av denna urtima riksdag, få vi nu här i landet förena allt vad gott är i strävanden att även läka de sår, som träffat också vårt land genom krig och kristid. Sker detta, då torde vi kunna hälsa ett nytt och ett lyckligt Sverige.

Til sist ber jag att få tacka för gott samarbete under den gångna urtima riksdagen, och jag tillönskar alla kammarens ledamöter en god jul, ett gott nytt år och ett välkomna åter till fortsatt samhällsnyttigt reformarbete.

Härpå svarade herr Branting: Herr talman! Såsom den till riksdagsåren äldste av de här församlade kamraterna ber jag att till herr talmannen få frambara både de närvarande och, jag

är viss därom, även samtliga de frånvarandes varma tacksamhet för det sätt, varpå herr talmannen under den nu gångna urtima riksdagen fyllt sitt viktiga och maktpåliggande värv.

Det kan icke vara lämpligt att vid detta tillfälle gå in på de stora frågor, som stå i samband med det nu avslutade riksmötet. Jag är emellertid viss om, att de ord, som herr talmannen nyss uttalat både i avseende å våra förhoppningar om en rättfärdig fred och i avseende å våra förväntningar av det stora reformarbete, som har genomförts vid urtima riksdagen, stå i den fullaste samklang med samtliga kammarmedlemmarnas känslor, och att vi endast se uti hans ord här ett uttalande, vartill vi kunna helt och fullt ansluta oss.

Jag ber att få på samma gång som jag framför tacket för den välönskan, som herr talmannen behagade rikta till oss, återgälda denna önskan med en förhoppning, att herr talmannen också vid nästa riksmöte, som ju blott några få veckor skilja oss ifrån, åter ibland oss må intaga den plats, som han så väl fyllt, och jag är övertygad om att vi alla varmt känna, att vi uti honom hava fått en talman, som med oväld, skicklighet och i allo på bästa sätt fullgör det grannliga och maktpåliggande värv, som tillkommer talmannen.

Nu tillönska vi eder, herr talman, en angenäm jul under de korta veckor, som återstå, och önska att vi sedan åter måtte få se eder i spetsen för denna andra kammare, när densamma går att efter den 10 januari återupptaga arbetet för vårt lands framåtskridande på den lugna, men säka och snabba utvecklingens väg.

Herr talmannen och kammarens ledamöter utbytte härefter avskedshälsningar och åtskildes.

In fidem
Per Cronvall.

Lördagen den 28 december.

Kl. 12 på dagen.

Sedan andra kammaren genom beslut den 23 innevarande december åt representanterna för Stockholms stad samt dem av kammarens övriga ledamöter, som efter riksdagens avslutande befunne sig kvar i huvudstaden, uppdrag't att justera de protokoll, vilka vid riksdagens avslutande återstodo ojusterade hade tillkännagivande, att nämnda justering komme att denna dag, kl. 12 på dagen försiggå i kammarens läsrum, blivit vederbörligen utfärdat; och tillstädeskommo nu på utsatt tid följande kammarens ledamöter:

Herr Herman Lindvist,
» Lindman och
» Tengdahl.

De protokoll, som hållits vid kammarens sammanträden den 18, den 19, den 20 och den 23 i denna månad, upplästes och blevo av kammarens tillstädesvarande ledamöter godkända.

In fidem
Per Cronvall.